

N:o 112.

At herr **G. A. E. Kronlund**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t
angående statens öfvertagande af byggandet af de all-
männa vägarne inom riket.

Uti en vid 1899 års riksdag inom Andra Kammaren väckt motion påpekade jag, hurusom byggandet liksom underhållet af allmänna vägarne, hvilka ju äro ett af de viktigaste och ursprungligaste medlen för spridande af odlingen och kulturen, obestriddigt torde få anses utgöra ett statsändamål, till hvars fyllande alla statsborgare, hvar och en efter sin förmåga, borde bidraga.

Som emellertid både byggandet af allmänna vägar och underhållsskyldigheten i det närmaste blifvit en kommunal angelägenhet, medför detta, att bördan i ytterst olika grad drabbar olika delar af vårt land, hvilket med hänsyn till landets stora utsträckning, dess olika folkmängds täthet samt naturförhållanden i öfrigt är helt naturligt; och det är just på grund af dessa förhållanden, skyldigheten att bygga och underhålla allmänna vägarne drabbar ojemförligt tyngre de nordliga länen, då dessa till arealen äro så mycket större än sådana i mellersta och södra Sverige samt hafva en jemförelsevis ringa folkmängd och proportionsvis större vägnät.

Ju snabbare utvecklingen, samfärdseln och rörelsen utvecklar sig i de förstnämnda delarne af vårt land, desto större och mer trängande blir behovet af nya och åter nya vägar.

Den officiella statistiken visar oss, att under åren 1841—1899 inom de 5 norrländska länen byggts allmänna vägar till en längd af 658 mil, under det att i hela öfriga riket byggts vägar till en längd

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 27 Häft. (N:is 112—119). 1

af allenast 587 mil. Af dessa inom norrländska länen under en tidrymd af 59 år byggda 658 mil hafva 203 mil byggts under den korta tidrymden af det sista årtiondet 1891—1900.

För jemförelsens skull torde böra nämnas, att vägar inom Kristianstads län under samma tid färdigbyggts eller omlagts till en längd af 7,5 mil.

Den beräknade kostnaden för de vägar, som under sista årtiondet af enskilda med statsbidrag byggts inom norrländska länen, uppgår till 5,046,676 kronor, hvaraf de vägbyggnadsskyldige uppburit i statsbidrag 3,672,087 kronor 07 öre eller således ungefär $\frac{2}{3}$ af beräknade kostnaden.

Enligt de uppgifter, jag hemtat från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, öfverstiger den verkliga kostnaden för de under ifrågasvarande 10 åren färdigbyggda vägarne i högst betydlig grad den beräknade vägbyggnadskostnaden, i Norrbotten med 286,400 kronor, i Vesterbotten med 206,100 kronor, i Jemtland med 257,700 kronor och i Vesternorrlands län med 133,600 kronor, och i följd deraf utgör statsbidraget, som beräknats skola utgå med $\frac{2}{3}$ af kostnaden, i sjelfva verket allenast ungefär hälften, i Norrbottens och Jemtlands län ej ens detta, af den verkliga kostnaden.

I bifogade tabell, som är uppgjord med ledning af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens diaries, äro upptagna den verkliga byggnadskostnaden för vägar, fullbordade under tio-årsperioden 1891—1900.

Man torde sålunda utan öfverdrift kunna säga, att för de med statsanslag understödda vägföretagen i de norrländska länen, hvarför anslag under åren 1891—1900 beviljats, de väghållningsskyldige sjelfve inom de norrländska länen få vidkännas en lika stor utgift, som statsbidraget eller öfver tre och en half millioner kronor, och detta på en folkmängd, som år 1899 uppgick, oberäknadt städerna, till omkring 750,000 invånare.

Huru i hög grad tryckande en dylik utdebitering under en jemförelsevis kort tidrymd skall vara för de vägbyggnadsskyldige inom de glesast befolkade delarne af vårt land, torde ligga i öppen dag; också torde skuldbördan för vägbyggnader inom olika delar af Norrland för månget distrikt öfverstiga dess bärkraft. Det är dervid att märka, att i de trakter, der invånarne hafva minsta bärkraften, råder alltid största behofvet af vägar, såsom inom länens lappmarks- och fjellsocknar.

Beskattningsföremålen äro der ringa, jordbruket ligger der på många ställen ännu i linda, bondens eget arbete förslår ej till de ständigt ökade bördorna, som i dessa socknar hvila nästan uteslutande på

jorden, och följden deraf blir, att hemmanen jemte dess bästa värde, skogen, öfvergår i trävaruindustriens händer och att sålunda den sjelfegande befolkningen allt mer och mer drifves från torfvan.

Bland de många skrivelser, jag fått såsom svar på min förfrågan hos de olika norrlandskommunerna rörande beskattningsförhållanden samt vägbyggnadsskyldighetens tunga, tillåter jag mig såsom bilaga till motionen bifoga några, som synas gifva en ganska talande bild af förhållandena inom åtskilliga norrländska kommuner.

Kommunalstämmorna, till hvilka jag äfven vändt mig, hafva nästan undantagslöst i sina svar framhållit, huru ytterst vigtig de ansågo en reform härutinnan vara.

Såsom exempel på, huru i hög grad de skattskyldiges förmåga tages i anspråk i och för de allmänna vägarne, vill jag nämna några af de i detta afseende högst beskattade kommuner i de norrländska länen.

Inom Hotagens socken i Jemtland uppgår vägs-katten för icke-in-natura-underhållsskyldige till 2 kronor 15 öre pr fyrk, inom Hammerdals och Ströms socknar år 1899 1 krona 74 öre för icke-in-natura-underhållsskyldige, och 89 öre eller 8 kronor 90 öre per bevillningskrona för in-natura-underhållsskyldige, inom Föllinge socken 2 kronor pr fyrk, inom Kårgårde socken 1 krona 60 öre pr fyrk för icke-in-natura underhållsskyldige samt 62 öre pr fyrk för in-natura-underhållsskyldige, inom Allsens socken 1 krona 39 öre, inom Mattmar socken 1 krona 37 öre, allt pr fyrk, inom Bergs och Rätans socknar 1 krona 28 öre pr fyrk för icke-in-natura-underhållsskyldige, inom Arjeploug i Norrbottens län 1 krona 54 öre pr fyrk för andra fyrkar samt 55 öre för natura-underhållsskyldige, inom Tärendö 1 krona 48 öre pr fyrk för icke-in-natura-underhållsskyldige, inom Råneå 82 öre pr fyrk för icke-in-natura-underhållsskyldige samt 55 öre för in-natura-underhållsskyldige, inom Sorsele 97 öre, inom Lycksele socken 81 öre, inom Wilhelmina socken 52 öre, allt pr fyrk, inom Norsjö socken 50 öre pr fyrk för icke-in-natura-underhållsskyldige och 35 öre för in-natura-underhållsskyldige.

För jemförelsens skull må nämnas, att inom Svedala socken i Skåne utgör vägs-katten 1 öre pr fyrk, inom Annelöfs socken 2 öre pr fyrk, inom Trelleborgs kommun 8 öre pr fyrk, inom Skabersjö socken 13 öre pr fyrk, inom Helsingborgs landtförsamling 15 öre pr fyrk, inom Stehags socken 20 öre pr fyrk för säteri och ej i mantal satt jord samt 2 öre pr fyrk för i mantal satt jord samt i Marby socken med 37 öre pr fyrk för icke-in-natura-underhållsskyldige och 12 öre för in-natura-underhållsskyldige.

Det synes mig vid ofvan anmärkta förhållanden vara en tvingande nödvändighet för staten att söka minska och jemnare fördela de af vägbyggnadsskyldigheten föranledda kostnader, der dessa hårdast trycka kommunerna.

Orsaken till att den verkliga kostnaden så ofta och så betydligt öfverstiger det uppgjorda kostnadsförslaget torde förnämligast vara att söka uti ledningen af vägbyggnadsarbetena. Vägbyggnadsdirektionerna på landet bestå oftast af personer, som ej hafva vare sig teoretiska eller praktiska förkunskaper i vägbyggnadsarbete och som ofta sakna tid att uteslutande egna sig åt vägbyggnadsarbetet. Då statens kontroll öfver arbetet blott består i att efterse, att de allmänna tekniska fordringarna beträffande arbetet blifva uppfyllda, blir följden, att vägarbetet blir dyrt, men tillika icke af den solida beskaffenhet, som det skulle kunnat ega, om den byggts under skicklig teknisk ledning och stark, oaflåten kontroll. En mindre solidt byggd väg orsakar naturligtvis alltid mycket dyrare vägunderhåll och minskar äfven det ekenomiska utbytet af vägen.

Enda sättet att åstadkomma rättelse häri synes mig vara, att staten sjelf öfvertager byggandet af allmänna vägarne inom landet eller åtminstone sådana, som ej äro hänförliga till bygdevägar, mot ett visst tillskott af de vägbyggnadsskyldige.

Hvad kostnaden för en dylik anordning beträffar, torde den utgift, som nu upptages i hvarje kostnadsförslag för arbetsledning och tillsyn m. m. och som uppgår till 10 å 15 proc. af byggnadskostnaden och således beträffande endast statens andel i vägbyggnadsutgifterna torde årligen uppgå till 100,000 kronor och derutöfver, mer än väl förslå till aföning åt tekniskt kunnige, under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande vägbyggnadsingenjörer.

Under dylik sakkunnig ledning och oafåtlig tillsyn blefve våra allmänna vägar från första början noggrant utstakade och solidt byggda.

Detta skulle, såsom jag redan nämnt, med säkerhet medföra för de vägunderhållsskyldige minskade kostnader i afseende på vägarne underhåll; samt dessutom medföra en betydande ekonomisk vinst för de enskilde i den ökade transportförmåga vägarne uppnådde.

Erfarenheten från andra länder visar, att med lika starka dragare kunna, på goda vägar transporteras ända till tre gånger så tunga lass som på dåligt byggda vägar, en besparing af tid och arbetskraft för de enskilda af största nationalekonomiska betydelse, särskildt inom vårt vidsträckta land med dess i brist på tillräckliga jernvägsnät starkt anlidade landsvägar.

Det kan sålunda enligt mitt förmenande endast vara af allra största gagn för såväl det allmänna som för de enskilde, att staten öfvertager byggandet af de allmänna vägarne, synnerligast som detta skulle möjliggöra en mera verksam och effektiv kontroll öfver användningen af statsanslagen, än hvad nu är fallet.

Inom vårt grannland Norge har ett dylikt förfarande egt rum under flera decennier med de bästa resultat.

Hvad slutligen beträffar det bidrag, som de väghållningsskyldige i sådant fall böra lemna staten för erforderliga vägbyggnadsarbeten, torde först böra erinras, att staten nu bidrager med $\frac{2}{3}$ delar af den beräknade kostnaden, och synes mig, att denna proportion borde bibehållas så till vida, att de väghållningsskyldiges bidrag till vägbyggnadsföretag inom respektive distrikt aldrig må öferskrida en tredjedel af kostnaden, men väl ankomma på särskild pröfning af Kongl. Maj:t, huruvida lindring i detta bidrag må, om det befinnes för tryckande för vederbörande distrikt, kunna medgifvas.

I fråga om det bidrag, som de väghållningsskyldige sålunda skulle utgöra till staten för erforderliga vägbyggnadsarbeten, synes mig, att vederbörande landsting borde lemna en del af detta bidrag såsom understöd åt respektive väghållningsdistrikt, t. ex. af hälften, och sålunda deltaga med en sjettedel af kostnaden för vägbyggnadsföretagen inom länen; derigenom blefve väghållningsbesväret i någon mån jemnare fördeladt.

Vesternorrlands län lemnar redan, enligt hvad mig meddelats, ett dylikt understöd. Frågorna om byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande allmänna vägarne sammanhänger på det allra närmaste med hvarandra.

Revision af väglagen ligger för närvarande under Kongl. Maj:ts pröfning och torde väl i väsentlig grad komma att afse åstadkommandet af en lättnad i och jemnare fördelning af vägunderhållstungan; hvarje grundlig revision af väglagen i detta afseende och gynsamt resultat deraf hvilat emellertid enligt mitt förmenande hufvudsakligen på ordnandet af frågan om byggandet af de allmänna vägarne inom riket. Derfor är det af synnerlig vikt, att Kongl. Maj:t vid den förestående revisionen af väglagen egnar denna sistnämnda fråga en sorgfällig pröfning.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda,

huruvida och under hvilka vilkor staten sjelf må öfvertaga byggandet af de allmänna vägarne inom riket, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag i detta hänseende och jemväl till de ändringar i gällande väglag och andra författningar, hvartill en sådan utredning kan gifva anledning.

Stockholm den 25 januari 1902.

G. Kronlund.

I motionens syfte instämma:

Ad. Wiklund. Joh. Nilsson. A. Fr. Burman.

Joh. Er. Nordin. Johan Nordin. S. H. Kvarnzelius.

Johan Olofsson. L. Gust. Broomé.

Chr. Olsson. C. J. Öberg. O. H. Ström.

Oswald Emthén. Joh. Nydal. J. Bromée.

J. A. Lundström. Pehr Svensson.

Nils Wallmark. E. G. Åkerlind. W. Styrländer.

Bil. 1.

Dorotea den 22 januari 1902.

Häradshöfding G. Kronlund, Haparanda.

Eder ärade skrifvelse af den 1 nästlidne december har jag ledsamt nog icke förr än nu kunnat besvara, emedan jag ej haft tillfälle erhålla nödiga uppgifter från vägbyggnadsdirektionen. Af den under byggnad varande vägen Dorotea kyrka—Risbäck äro nu fyra sektioner färdigbyggda och insynta till en längd af 5 mil och 640 meter.

Den beräknade kostnaden för denna sträcka ..... kronor 102,300:—

Erhållet statsbidrag $\frac{2}{3}$ deraf 68,200   ,,

Den verkliga kostnaden har varit .....   ,,   175,533: 84

Kostnaden öfverstiger den beräknade således med
kronor 73,233: 84.

Då statsbidraget fråndrages den verkliga kostnaden,
har denna vägsträcka kostat vägbyggnadsskyldige
(och det är här endast den i mantal satta jorden,
då denna vägbyggnad började före 1895) .....

,,   107,333: 84

Dessutom har Dorotea kommun under de sista tio
åren utbetalt till vägbyggnad utom socken, för
vägbyggnad, som började före 1895, då Dorotea
blef eget distrikt .....

,,   17,800:—

kronor 125,133: 84.

Vägens sista sektion 1,1 mil är under byggnad och är här icke medräknad.

Vägskatten inom socken är för närvarande 1 krona per fyrk. Vägunderhållet (naturaväghållet och vägskatt) uppgår till 330 kronor årligen per mantal.

Skogsafkastningen skulle »stödja jordbruket», men vägbyggnader och väghållningen sluka alla skogsmedel. Då en fjellkommun, som Dorotea måste under icke fullt tio år utbetala öfver 130,000 kronor för vägbyggnader och omkring 11,500 kronor årligen i väghåll in natura och vägskatt, så inses lätt, att krafterna ej kunna räcka.

Önskande all framgång till den utomordentligt viktiga saken, tecknar

Med utmärkt högaktning

N. Hammer.

Kommunalstämman's ordförande.

Bil. 2.

Herr riksdagsman G. Kronlund.

På anmodan af kommunalnämndens ordförandes åväl i Lit som Kyrkås får jag härmed i korthet för åren 1896—1901 redogöra för, i hvilken ställning Lits tingslags väghållningsdistrikt, som består af socknarne Lit, Kyrkås, Häggenås, Föllinge, Hotagen och Laxsjö, kommit efter tillämpning af lagen om väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Lits tingslags väghållningsdistrikt har på ett vägtal af *allenast 35,599* *) *fyrkar att underhålla öfver 20 mil allmänna vägar, hvilkas underhållskostnad af särskild nämnd är uppskattad till 49,477 kronor 20 öre.*

Samma distrikt har dessutom nödgats för väganläggning inom Häggenås socken *skuldsätta sig med närmare 100,000 kronor*, dertill tio-åriga amorteringslån tagits och hvarå *årlig amortering och ränta uppgår till ej mindre än 13,000 kronor i rundt tal; till följd hvaraf debiteringen till vägkassan för 1898 utgick med 19,227 kronor 71 öre, för 1899 31,170 kronor 62 öre, för 1900 35,351 kronor 40 öre, för 1901 30,851 kronor 32 öre och för innevarande år 33,029 kronor 14 öre.*

Här *ifrågavarande vägomläggning inom Häggenås, med en längd af 20,940 kilometer, kostade i anläggning 115,434 kronor 76 öre, och erhöll distriktet för dess utförande i statsbidrag 59,800 kronor, häri dock inräknadt statsbidrag för byggandet af bron öfver Härkan, hvilken i anläggning kostade 36,039 kronor 66 öre.* Lägges nu härtill, att, utom andra väganläggningar, som inom det vidsträckta och delvis glest bebodda distriktet *synas förestå, enligt Kongl. Maj:ts utslag under förliden sommar en 22 kilometers väganläggning mellan Skärvången i Föllinge och Häggsjön i Hotagen är påbörjad, efter ett kostnadsförslag af cirka 89,000 kronor, hvilken anläggning i verkligheten med säkerhet torde komma att öfverskrida detsamma med 30 à 40 procent, kan man med skäl säga, att ställningen är förtviflad och kan ej i längden, utan fullständig ruin, fortgå, hvadan eder motion tillönskas all möjlig framgång.*

---

*) Fyrkantalet utgjorde 1899 34,385.

I dessa uppgifter äro ej inräknade de kostnader för vägars anläggning, som Föllinge, Hotagen och Laxsjö socknr, innan förberörde lags tillämpning fingo vidkännas och hvarpå jag antar, att uppgiften derifrån redan förut lemnats.

Mo i Lit den 22 januari 1902.

Med största högaktning

Karl Karlsson

Ordf. i Lits tingslags vägst.

Bil. 3.

Kommunalstämmans ordförande, Arjeploug den 3 januari 1902.

Till häradshöfdingen och riksdagsmannen, herr G. Kronlund, Haparanda.

Af nämndens ordförande anmodad att besvara eder skrifvelse den 1:sta sistlidne december, får jag härmed benäget tillmötesgå eder begäran och meddela de upplysningar, som följa:

Landsväg, som brutits under senaste tio åren, utgör sträckan från Arjeplougs kyrkostad till Arvidsjaur's sockengräns, 47,548 kilometer, hvar-till kostnadsförslaget beräknats till 107,170 kronor, deraf staten bidragit med $\frac{2}{3}$ 71,446 kronor 66 öre och kommunen med efter beräkningen $\frac{1}{3}$ 35,723 kronor 33 öre. Vid arbetets utförande har likväl kostnaden uppgått till 171,914 kronor 84 öre, hvadan kommunen alltså fått tillskjuta 100,468 kronor 18 öre. En nått utgift för ett par hundra små bönder.

Vägskatten utgår i år med 1 krona 54 öre å hvarje till väg-underhåll in natura förpligtad vägfyrk samt med 55 öre å öfriga fyrkar, siffror, som tala ett tydligt språk.

Angående kommunens bärkraft får jag med ledning af de i sista ordinarie kommunalstämmorna godkända debiterings- och uppbörds-längderna upplysa, att uttaxeringen i år ställer sig sålunda:

Enligt kommunalstämmans beslut

Enligt kyrkostämmans beslut.

För i mantal satt jord	1,67 per fyrk	för d:o 1 kr. s:a	2,67	} per
„ annan fastighet	0,54 „ d:o	„ d:o 37 öre	0,91	
„ öfriga beskattningsförem.	0,54 „ d:o	„ d:o 37 „	0,91	

hvilket utgör en bevillning af för jordbruket 26 kronor 70 öre per bevillningskrona och för öfriga beskattningsföremål 9 kronor 10 öre per densamma.

Vägunderhållet in natura är äfven synnerligen betungande, i det att högst få väghållare inom denna vidsträckta, af sjöar och vattendrag genomskurna socken sommartid kunna komma till vägen med hästar och fordon för att fullgöra sin väghållningsskyldighet. Vinterväghållningen är äfven besvärande och kostsam, synnerligast som nu tvenne utfartsvägar måste hållas: landsvägen och den gamla efter de stora sjöarne Uddjaur och Storafvan.

Väghållningen och kostnaden för byggandet af nya vägar gör, att sådana vidsträckta socknar som denna måste så godt sig göra låter berga sig med en utfartsväg.

Ursäktä min tarfliga redögörelse.

Med utmärkt högaktning
Frans Fjellström.

P. S. Utom nämnda vägsträcka finnes väg emellan Uddjaur och Hornafvan, 5 kilometer dyrt underhåll, tvenne betydande broar. *D. S.*

Bil. 4.

Till riksdagsmannen i Andra Kammaren häradshöfdingen
G. Kronlund, Haparanda.

Med anledning af uti eder ärade skrifvelse af den 1 dennes begärda upplysningar hafva att meddela:

att inom Råneå socken har under de sista tio åren byggts allmänna landsvägar till i rundt tal 43 kilometer, som i verkligheten kostat (150,000) etthundrafemtio tusen kronor. Af denna summa har statsanslag lemnats med endast 55,800 kronor, utgörande $\frac{2}{3}$ af uppgjorda kostnadsförslag. Således har socknen fått bidraga med 94,200 kronor i stället för $\frac{1}{3}$ af kostnaderna enligt förslagen, som skulle utgjort 27,900 kronor. Detta är ju talande siffror och bevisar, huru ohjelpigt låga kostnadsförslag, som uppgöras af vederbörande i fråga om väganläggningar.

Inom socknen finnas nu 112 kilometer allmänna vägar, och äro inom de två sista åren undersökningar verkställda för anläggande af cirka 60 kilometer nya vägar. Att, då dessa vägar skola byggas, socknen måste blifva betungad med bördor, som den aldrig kan bära, faller sig sjelfklart —

derför hafva all anledning att hoppas, att eder välbetänkta och be-
hjärtansvärda tilltänkta motion måtte vinna den sympati den förtjenar.

Hafva att påpeka, att, ehuru ännu vägnätet inom denna socken ej
är vidare stort, dock årliga underhållet är ganska betungande, hvilket
mest kommer derutaf, att naturen danat så, att vi äro besvärade med
ett stort antal landsvägsbroar, nemligen tio sådana af större beskaffen-
het öfver elfvar och sund, förutom ett stort antal mindre broar öfver
bäckar. Häraf kommer, att vi hafva den mest betungande vägskatt
bland alla socknar inom länet, nemligen för detta år, och flera före-
gående, 55 öre per vägfyrek för fastigheter, som utgöra vägunderhåll
in natura, 82 öre för sådana fastigheter, som äro fria natura-underhåll
och 69 öre för annan fastighet och bevilning.

Råneå den 20 december 1901.

S. A. Holmqvist.

Ordf. i kommunalnämnden.

C. Råström.

Kommunalstämmans ordförande och
ordförande i vägstyrelsen.

Bil. 5.

Rätan, Rätansbyn den 22 december 1901.

Herr häradshöfding G. Kronlund, Haparanda.

Med anledning af eder skrifvelse af den 1 sistlidne december får
jag härmed lemna följande upplysningar:

Enligt förda kommunala räkenskaper hafva följande belopp ut-
debiterats för byggande af nya vägar inom kommunen:

År 1890	kronor 9,216: 12	År 1891	kronor 4,004: 10
„ 1892	„ 1,929: 50	„ 1893	„ 7,307: 35
„ 1894	„ 6,425: 38	„ 1895	„ 3,210: —
„ 1896	„ 1,480: —	„ 1898	„ 1,519: 56

eller tillsammans kronor 35,092: 01.

Jag kan nu ej uppge (på siffran) huru stort statsbidrag som erhöles,
emedan jag ej eger tillgång till erforderliga handlingar och dessutom
kräfvades en rätt omfattande arkivforskning. Emellertid lär sådant utgått
med omkring 40,000 kronor, hvadan alltså kommunen fått bidraga med

ungefär halfva kostnaden i stället för $\frac{1}{3}$. Detta sorgliga förhållande uppgifves ha berott derpå, att det ursprungliga af major Cornell i Sundsvall uppgjorda kostnadsförslaget nedprutades af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen så mycket, att kostnadsresultatet blef det ofvan uppgifna. Den inom socknen byggda nya vägen omfattade 3 st. skiften: *Klöfsjögränsen—Rätansbyn; Rätansbyn—Ljunga elf med bro* samt *Ljunga elf—Galvadsån* (= länsgränsen mot Vesternorrlands län). Jag nämner dessa skiften, för den händelse herr häradshöfdingen önskar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen taga reda på statsbidraget till fixerad belopp, hvarom uppgifter naturligtvis måste finnas tillgängliga. Den byggda vägens längd är omkring 4 mil. I kostnaden är inbegripen 1 större bro (öfver Ljungan) samt 2:ne mindre.

Det ofvan å kommunen utdebiterade beloppet kronor 35,092: 01 har blott drabbat *hemantalen*, af hvilka en del inom socknen hafva s. k. lappskatt och således blott betala *hälften* emot öfriga hemman. Man kan ju göra sig en föreställning om, huru oerhördt betungande denna vägbyggnad var, då socknen med en folkmängd af 1,500 personer blott utgör *12,698 mantal* och utom dessa årliga utdebiteringar för vägbyggnad hade sommar- och vinterunderhåll å äldre vägar samt utdebitering å fyrk *alltid öfverstigande 1 krona*; ett år ända till kronor 1: 28, d. v. s. kronor 12: 80 för bevillningskronan. Då hemmanen emellertid äro mycket lågt taxerade, är skattebördan å fyrk mindre känbar för hemmanen, men desto mera för inkomsttagarne.

Då några nya vägar ej äro ifrågasatta att hädanefter byggas inom kommunen och, äfven om sådant skulle ske, *tingslaget* enligt 1891 års väglag är byggnadsskyldigt, är kommunalstämman numera hvarken rätt forum eller dess uttalande af någon betydelse för framtida byggnader, hvadan jag ej ansett nödigt hänskjuta ärendet dit. I fråga om vägs-kattens storlek ber jag få hänvisa till ordföranden i vägstyrelsen inom Bergs tingslag, Hans Hansson i Skucku, som väl herr häradshöfdingen känner från den tid, han var t. f. domhufvande i Berg. Med ledning af tingslagets vägräkenskaper kan han ju lemna behöfliga uppgifter å såväl kontanta som in-natura-utgifter för underhåll af vägar m. m.

Om det är mig möjligt, står jag gerna till tjänst med lemmande af eventuellt nya upplysningar i saken i händelse af behof och tillönskar all framgång åt eder behjertansvärda motion.

Med utmärkt högaktning

A. Didriksson.

Kommunalnämndens ordförande.

Bil. 6.

Till kommunalnämndens ordförande, Åsele.

På uppdrag af kommunalnämnden få vi härmed lemna följande upplysningar:

- 1:o) Att kommunen under senaste tio åren i och för byggande af landsvägar utgifvit nittiotvå tusen (92,000) kronor;
  - 2:o) Att under samma tid nyanlagda vägarne längd utgör 7,4 nymil;
  - 3:o) Att kostnaden för de nyanlagda vägarne öfverskridit de beräknade kostnadsförslagen med 101,000 kronor;
  - 4:o) Att vägskatten under de senaste 5 åren uppgått i medeltal till 28 öre per vägfyrek.
- Åsele den 28 december 1901.

E. O. Forsgren.

E. P. Nordin.

Bil. 7.

Herr häradshöfding m. m. G. Kronlund.

Till svar å närstående frågor får jag äran meddela:

Gellivare sockens utgifter för nya vägbyggnader under sista årtiondet utgöra kronor 97,290. Under denna tid ha byggts 82,2 kilometer ny väg.

Huru stora de verkliga utgifterna för dessa väganläggningar varit kan ej uppges, då vägdirektionernas räkenskaper dels ej varit avslutade, dels ej tillgängliga. Men säkert är, att dessa utgifter alltid öfverskjutit den beräknade kostnaden.

Vägskatten för 1900 utgör: 11,88 öre pr vägfyrek af dem, som utgöra naturaunderhåll, samt 39,11 öre pr vägfyrek af dem, som icke utgöra sådant.

I följd af stor brist på tillfällen till arbetsförtjenst har en stor del jordegare inom Gellivare socken just i dagarne framställt förslag, (som förekommer å stämman den 2 februari) om ofördröjligen påbörjande af beslutna vägbyggnaderna till Juckasjärvi- och Färendögränsen — tillsammans en sträcka af uppåt 150 kilometer. För utförande af dessa vägbyggnader,

liksom för att betala skuld för utförda sådana, har kommunalstämman 1899 beslutit upptaga ett amorteringslån å 300,000 kronor, men annullerades detta beslut på grund af inträdande höga arbets- och dagsverkspris.

Hur kommunen skall förmå bära sin andel af kostnaden för nu ifrågasatta väganläggningar är mer än man för närvarande fullt kan förstå. Ty kommunens betalningskraft tages till det yttersta i anspråk af de kommunala behof, som redan föreligga. 1900 års utskyldssumma gick till mer än 124,000 kronor, 1901 års till 115,600 kronor, hvart öre utdebiteradt — inga anslag och fonder. Utgifterna, d. v. s. kontanta utbetalningar under 1901, utgöra redan cirka 121,000 kronor, återstående ännu några tusental skuld ogulden, 1900 års debitering räcker sålunda icke till, ännu mindre 1901 års. För väganläggningarne måste socknen således låna: socknens skuld dock redan 160,000 kronor amorteringslån, cirka 80,000 kronor annan skuld — förestå anordnande af fattigrård, cirka 80,000 kronor, ombyggnad af epidemisjukhus, tingshusreparation m. m. 20,000 kronor.

Huru då orka med väganläggningskostnaden?

Staten bör öfvertaga alla vägars byggnad och underhåll i riket och kostnaden fördelas på allmänna bevillningen mycket rättvist, ty Norrland har flera årtionden, innan hit kom jernväg, dragit sin dryga del i amorteringen af statslånen för banorna i södra och mellersta Sverige.

Gellivare den 17 januari 1902.

För Gellivare kommunalstämma och nämnd

J. Hultin.

Ordförande.

Bil. 8.

Utdrag af protokoll, hållet i utlyst kommunalstämma med Vilhelmina sockens vägbyggnadsskyldige i sockenstugan den 15 december 1901.

§ 1.

Sedan riksdagsmannen herr häradshöfdingen G. Kronlund i Torneå domsaga uti skrifvelse till kommunalnämndens ordförande i Vilhelmina

Och voro med anledning deraf Vilhelmina sockens vägbyggnadsskyldige

till denna dag efter slutad högmessogudstjenst inkallade till kommunalstämma i sockenstugan, för att i denna fråga afgifva sitt yttrande. Och sedan af hvad nu tillgängliga handlingar kunde inhemtas, hafva af alla inom Åsele tingslag befintliga kommuner, Åsele, Vilhelmina, Dorotea och Fredrika gemensamt efter mantal blifvit byggda vägarne: ifrån Bjurholms sockengräns till Åsele kyrkoplats, ifrån Åsele kyrkoplats till Vilhelmina kyrkoplats och ifrån Åsele kyrkoplats till Dorotea kyrkoplats, emot de statsanslag, som utan vidare dertill beviljats, med skyldighet för kommunerna att fylla bristen;

att för vägen ifrån Bjurholms sockengräns till Åsele kyrkoplats, hvartill staten beviljat etthundratusen riksdaler, utbetalts uppkommen brist af 20,820 kronor 87 öre; och

att för vägen ifrån Åsele kyrkoplats till Vilhelmina kyrkoplats, 7,3 nymil, hvartill staten beviljat 50,000 riksdaler, likaledes utbetalts uppkommen brist 12,141 kröner;

att hvad deremot Åsele—Dorotea-vägen vidkommer, så blef densamma uppdelad till arbete emellan kommunerna, emedan statsanslaget, 40,600 kronor, ansågs allt för mycket otillräckligt och arbetet å denna väg verkställd af väghållningsskyldige sjelfva, efter hvars och ens tilldelade vägglott; och visade det sig, att de, som nödgades verkställa arbetet genom andra personer, måste utöfver statsanslaget af egna medel tillsläppa minst lika mycket.

Dessutom har Vilhelmina kommun, utan bidrag af öfriga kommuner inom tingslaget, upparbetat väg ifrån Åsele—Vilhelminavägen hitanförlångtjern till rå emot Lycksele socken 35,800 kilometer emot därför af staten erhållet anslag, 34,770 kronor 33 öre, som belöpte sig på Vilhelmina socken, efter fördelning med Lycksele kommun af anslagssumman 106,700 kronor.

Slutligen hafva Vilhelmina sockens väghållningsskyldige, ehuru de förut, såsom här ofvan anförts, ensamt byggt väg mot Lycksele, blifvit ålagda att med öfriga Åsele tingslags vägbyggnadsskyldige bygga väg ifrån Elgsjö by (efter Åsele—Bjurholmsvägen) till gränsen emot Lycksele sockenrå, dertill staten lemnat ett anslag af 37,700 kronor. Denna väg har kostat Vilhelmina sockens vägbyggnadsskyldige ett tillskott af 30,194 kr. 84 öre; — och lägger man härtill öfriga kommuners tillskott, torde hela summan komma på circa 80 å 90,000 kronor utom statsanslaget, hvilket tydligen ådagalägger, till hvilken oerhörd grad arbetspriserna under senaste åren stigit.

Alla dessa vägbyggnader hafva blifvit beslutade och dels färdigbyggda före nya väglagens tillkomst. Enligt denna lag finnas nu

inom Vilhelmina kommun tillsammans 75 kilometer långa vägar att underhålla, med ganska dyrbara broar, som snarligen erfordra grundliga reparationer.

Många vägar äro ännu af behovet påkallade för att någorlunda tillfredsställa de kraf, vägbyggnadsskyldige inom denna kommun hafva, hvilka äro i saknad af desamma. Och har redan utstakning af väg ifrån Vilhelmina kyrkoplats till Tresunds by, circa 36 kilometer, blifvit verkställd, utan ännu känt resultat. Och denna sommar har likaledes undersökning och utstakning egt rum af en projekterad väg ifrån Vilhelmina kyrkoplats till byarne Granberg, Bäsksese, Latikberg, Bäsksjö och Risträsk inom Vilhelmina socken omkring 5 nymil till byar inom Lyckese till Lyckese kyrkoplats.

Äfven erfordras med första väg ifrån Vilhelmina kyrkoplats till byarne Laxbäcken, Malgovik, Löfstrand, Skansholm, Rönnäs, Granhöjden och Strömnäs likaledes omkring 5 nymil. Det är därför af högsta nöden påkalladt, att i dessa dyra tider *hela* den beräknade och föreslagna summan till vägars anläggande och byggande hädanefter tilldelas de vägbyggnadsskyldige, ty i annat fall måste de i brist af medel försaka vägar och derigenom mången gång komma i stor nöd för anskaffande af sina lefnadsförnödenheter. Vägunderhållskostnaden blifver nog i alla fall rätt känbar, men bördan lättas, om man får körväg till sina vägskiften och icke som nu måste utgifva stora summor för väglagningar, som man icke sjelf är i tillfälle att åstadkomma, då man besinnar, att de längst boende hafva 12 mil obanad väg till sina väglotter.

Vägskatten inom Vilhelmina socken utgår för närvarande med 52 öre per fyrk.

Och skulle utdrag af detta protokoll herr häradshöfding G. Kronlund tillsändas.

År och dag som ofvan.

P. A. Hellgrén.

Genast uppläst, justeradt och godkänt, intyga undertecknade vid stämman närvarande väghållningsskyldige:

L. Backsell.

E. A. Lundberg.

Rätt utdraget betygar

P. A. Hellgrén.

Kommunalstämmans ordförande.

Bil. 9.

Till

Riksdagsmännen, Häradshöfdingen och Riddaren
Herr G. Kronlund.

Såsom bilaga till Åsarnes sockens kommunalstämmoprotokoll af den 27 sistlidne december få vi undertecknade, af kommunalstämman dertill utsedde, härmed vördsammast anföra följande rörande vägbyggnads- och underhållsbesväret inom Bergs tingslag Jemtlands län, dit Åsarnes socken hör.

Inom denna socken har icke under de senare åren förekommit några allmänna landsvägsbyggnader annat än våra egna kyrk- och byvägar, men väl inom tingslaget, nemligen en *utfartsväg för provinsen Herjedalen* öfver Rätans socken till Östavalls jernvägsstation i *Vesternorrlands län*, till en sträcka af fyra nymil inom Bergs tingslag, kostande Rätans kommun kr. utöfver statsbidraget.

En stundande direkt kostnad för oss genom ny anläggning af tvenne redan utstakade och på Konungens befallningshafvandes pröfning beroende väganläggningar förestå, båda utgörande för Hede tingslag i Herjedalen nödigt ansedda utfartsvägar till tvärbanan i Jemtland¹⁾; hvaraf det ena förslaget omfattar sträckan Åsansbron—Klöfsjö om 20 kilometer efter *genomgångsvägen till Herjedalen och Rörås stad i Norge*. Det andra förslaget afser *utfartsväg för Storsjö kapell i Herjedalen*²⁾ som nu är i total saknad af sommarväg, med ändpunkt i *Ovikens tingslag*, utgörande en sträcka i sin helhet af 90 kilometer, deraf omkring 50 km. inom Bergs tingslag med en ungefärlig beräknad kostnad, för den förre, 20 km. à 4 kr. = 80,000 och den senare, 50 km. à 3,50

1) Till Ångbåtsstation vid Svensta.

2) " " vid Hofvermo.

= 175,000, eller tillhoppa 255 tusen kronor, deraf i statsbidrag påräknas $\frac{2}{3}$ och $\frac{1}{3}$ eller 85 tusen kronor på Bergs tingslag, hvilket gör 1,300 kronor på mantal skatte.

Härförutom förestår ombyggnad af en stenbro öfver Ljunga elf vid Åsansforsen samt tvenne broar öfver Röja elf, en vid Rätan och en på Klöfsjö fjell, till en sammanräknad kostnad af 72,000 kronor, eller efter afdrag af $\frac{2}{3}$ i statsbidrag 24,000 kronor på tingslaget, hvilket belopp ovilkorligen erfordras, enär broarne redan äro utdömda. Härutöfver kommer underhållet af en bro öfver Jönstån i Bergs socken, 2 broar öfver Alderån i Åsarne, af en bro öfver Röja elf i Klöfsjö samt en stor, mycket dyrbar bro öfver Ljunga elf i Rätans socken, förutom en mängd mindre broar och trummor af minst 2 meters bana, hvilka underhållas af väggkassan.

Tingslaget har således i de närmaste åren att emotse en kontant utgift i rundt tal af 110,000 kronor, hvilket gör på 58 mantal inom tingslaget omkring 1,900 kronor. Skulle detta belopp kunna ensamt få fördelas på Jemtlands läns 1,108 mantal, skulle det reduceras till 100 kronor och på rikets 67,000 mantal till 1 krona och 65 öre. — Bergs tingslag har icke den minsta fördel eller intresse af det tunga gods, som genomgångstrafiken på Herjedalen förorsakar dem, fastmera är det *Södra Sveriges* jordegare, som här njuta fördelarna att få afsättning för sina produkter af spannmål och hafre.

Förutom nu omnämnda kontanta utgifter för nybyggnader kommer ett annat jemt tryckande in-natura-onus, nemligen vägarnas underhåll, hvilka inom Bergs vägdistrikt redan nu utgöra 165 km., som, fördelade på tingslagets 58 mantal, gör nära 3 km. på mantal. Härtill kommer den kontanta vägskatten, som under de senare åren utgjort omkring 30 kronor på $\frac{1}{4}$ mantals hemman. Hvarförutom vägunderhållet försvåras genom bristande tillgång på tjenligt lagningsämne, enär jordmånen mestadels består af lera och kalkblandning.

Att jordbrukarne i Norrland, hvilka icke allenast hafva långa och kuperade vägar att underhålla, utan jemväl i många fall hafva mildals att färdas efter stigar och skogsvägar, innan de först nå fram till den väg, de skola underhålla, blifva utledsna på att vara sina egna fastighetsegare med slik ordning och sådan ojemn fördelning af bördorna, är icke att undra på.

Oss förefaller det synnerligen rättvist, att vägunderhållet för trafiken från södra Sveriges kornbodas till det konsumerande Herjedalen äfven fördelades på dem, som hafva den verkliga inkomsten af trafiken, äfvensom att det skulle blifva en rätt god handräckning och

en stor uppmuntran för den s. k. sjelfegande norrländske bonden att sitta kvar på sin fäderneärfda torfva, om han genom en jemnare fördelning af vägbyggnads- och underhållsbesväret skulle blifva underlättad.

Åsarne den 10 januari 1902.

Å kommunalstämmans vägnar:

C. Flodström.

P. A. K. Rydén.

Bil. 10.

Med statsanslag understödda vägföretag i de norrländska länen
åren 1891—1900.

	Antal före- tag	Väglängd		Beräknad kostnad		Beviljad statsanslag	
		Km.	Kronor	öre	Kronor	öre	
Gefleborgs län	6	29.3	100,280	—	66,500	—	
Vesternorrlands län	33	268.9	703,590	—	468,150	—	
Jemtlands län	33	301.4	870,548	—	568,150	—	
Vesterbottens län	57	603.0	1,346,720	—	1,154,087	09	
Norrbottens län	76	829.7	2,025,538	—	1,415,200	—	
Sunma	205	2,032.3	5,046,676	—	3,672,087	09	

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
1891.				
Norrbottens	15,900	25,300	16,800	29,700
”	3,300	9,800	6,500	17,100
”	7,500	16,800	11,200	22,300
”	7,800	16,700	11,100	16,800
”	13,400	19,300	17,600	33,900
”	14,300	20,000	13,500	47,200
”	15,500	38,000	25,300	54,100
”	15,600	30,000	20,000	37,600
Summa	93,300	175,900	122,000	202,700
Vesterbottens	7,600	13,200	8,800	20,200
”	6,900	10,400	6,900	16,500
”	15,000	33,200	22,100	33,200
Summa	29,500	56,800	37,800	69,900
Jemtlands	6,300	15,700	9,600	16,600
”	14,000	23,600	15,700	41,200
”	8,200	23,200	15,400	42,200
Summa	28,500	62,500	40,700	100,000
Vesternorrlands	2,100	5,300	3,500	6,100
”	5,100	31,200	20,800	29,200
”	22,200	38,900	25,900	54,100
”	3,700	12,200	8,100	21,500
Summa	33,100	87,600	58,300	110,900
Elfsborgs	4,600	9,000	6,000	9,800
”	8,900	32,000	21,600	65,100
”	1,900	10,500	7,000	10,100
Summa	15,400	51,500	34,600	85,000

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Kristianstads	500	3,200	2,100	3,200
”	4,200	22,600	15,000	22,600
”	6,800	36,000	23,000	34,200
Summa	11,500	61,800	40,100	60,000
1892.				
Norrbottnens	15,600	30,000	20,000	57,600
”	18,200	30,700	15,300	31,200
”	4,400	9,500	6,300	11,200
”	5,300	9,300	5,700	13,800
Summa	43,500	79,500	47,300	113,800
Vesterbottnens	11,500	23,000	15,300	23,600
”	7,600	26,900	17,900	33,400
”	19,300	46,500	31,000	51,700
Summa	38,400	96,400	64,200	108,700
Jemtlands	19,100	39,400	26,200	45,500
”	12,800	42,800	28,500	61,900
”	13,400	19,000	12,700	29,700
Summa	45,300	101,200	67,400	137,100
Vesternorrlands	12,800	31,700	21,100	32,900
”	5 600	24,600	16,400	24,100
”	16,900	25,900	17,200	65,400
”	7,100	16,200	10,800	17,600
Summa	42,400	98,400	65,500	140,000
Elfsborgs	4,500	23,900	15,900	24,700
”	5,300	11,600	7,700	14,400
”	8,200	33,600	22,400	33,600
Summa	18,000	69,100	46,000	72,700

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
<i>1893.</i>				
Norrbottens	8,400	11,400	7,600	25,300
”	2,800	12,300	8,200	9,700
”	10,300	19,800	13,200	31,900
”	4,700	7,900	5,200	8,300
”	12,100	13,200	8,000	23,300
”	10,600	21,000	14,000	27,300
”	13,900	38,800	25,800	39,600
Summa	62,800	124,400	82,000	165,400
Vesterbottens	10,600	21,200	14,100	25,600
”	17,000	30,000	20,000	36,100
”	13,400	30,600	20,400	53,000
”	700	2,800	1,800	2,800
”	14,100	20,300	13,500	28,600
”	16,300	36,400	24,300	40,700
”	2,500	6,900	4,600	7,000
”	11,300	22,300	14,900	33,000
Summa	85,900	170,500	113,600	226,800
Jemtlands	8,700	27,200	18,100	27,000
”	10,600	40,000	26,600	62,700
”	7,800	17,200	11,400	21,800
”	2,200	5,000	3,300	4,200
”	6,300	16,800	11,200	15,000
Summa	35,600	106,200	70,600	130,700
Vesternorrlands	8,500	24,600	16,500	25,200
”	9,700	30,900	20,600	31,800
”	11,400	26,400	17,600	28,500
”	6,500	14,000	9,300	33,700
”	3,400	11,100	7,400	12,500
”	5,800	12,800	8,600	13,900
Summa	45,300	119,800	80,000	145,600

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Elfsborgs	6,900	14,900	9,900	15,200
”	7,400	28,500	18,900	26,100
”	5,200	20,600	13,700	21,200
”	3,700	12,500	8,300	15,100
Summa	23,200	76,500	50,800	77,600
<i>1894.</i>				
Norrbottnens	3,200	9,600	5,700	14,100
”	13,100	18,500	12,300	19,700
”	5,000	13,100	8,700	14,500
”	7,700	16,600	11,000	22,700
Summa	29,000	57,800	37,700	71,000
Vesterbottnens	4,300	7,100	4,700	9,000
”	2,600	7,200	4,800	7,500
”	13,200	26,000	17,300	37,900
”	6,200	10,500	7,000	11,000
”	13,400	28,300	18,900	36,600
Summa	39,700	79,100	52,700	102,000
Jemtlands	2,700	7,200	4,800	6,800
”	9,700	19,700	13,100	22,100
”	11,200	25,800	17,200	24,600
”	9,500	20,800	13,800	25,800
Summa	33,100	73,500	48,900	79,300
Vesternorrlands	4,200	10,100	6,700	14,300
”	10,600	28,800	19,200	29,000
”	3,500	14,500	9,600	18,900
”	14,700	32,100	21,400	33,200
”	1,200	6,200	4,100	14,100
Summa	34,200	91,700	61,000	109,500

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Elfsborgs	5,900	21,300	14,200	21,300
”	6,300	11,600	7,700	12,800
”	18,300	35,900	23,900	36,600
Summa	30,500	68,800	45,800	70,700
Kristianstads	400	2,700	1,800	2,500
”	400	3,300	2,200	3,200
”	400	2,500	1,600	2,400
”	600	11,200	7,500	10,000
Summa	1,800	19,700	13,100	18,100
1895.				
Norrbottnens	10,400	15,700	10,400	20,100
”	6,000	17,800	11,800	19,800
”	200	11,900	7,900	17,400
”	11,200	32,700	21,800	33,300
”	5,700	23,000	15,300	34,500
”	2,200	6,800	4,500	6,800
”	3,600	4,800	3,000	7,500
Summa	39,300	112,700	74,700	139,400
Vesterbottnens	16,900	28,300	18,800	30,300
”	13,900	44,300	29,500	45,700
”	12,300	24,500	16,300	37,200
”	1,300	2,900	1,900	2,500
”	9,600	21,000	14,000	22,700
”	27,700	23,400	15,600	50,900
Summa	81,700	144,400	96,100	189,300
Jemtlands	4,500	12,000	8,000	16,000
”	4,100	18,200	12,000	26,000
”	9,000	24,000	16,000	24,500
Summa	17,600	54,200	36,000	66,500

L ä n	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Vesternorrlands	9,900	25,800	17,200	35,000
”	6,500	18,900	12,600	19,000
”	3,300	12,700	8,400	15,800
”	11,200	28,500	19,000	29,800
Summa	30,900	85,900	57,200	99,600
Elfsborgs	2,900	12,000	8,000	14,000
”	7,800	24,400	16,000	24,400
”	7,500	19,800	13,200	22,700
”	7,400	23,800	15,800	23,800
Summa	25,600	80,000	53,000	84,900
Kristianstads	3,500	33,000	22,000	33,200
”	2,400	14,500	9,600	14,500
”	800	5,400	3,600	5,400
Summa	6,700	52,900	35,200	53,100
<i>1896.</i>				
Norrbottnens	34,100	96,300	64,200	99,200
”	9,000	15,600	10,500	18,400
”	5,000	14,900	9,900	18,600
”	12,000	27,000	18,000	37,400
”	14,100	40,000	25,000	50,600
”	10,700	23,600	15,700	31,200
Summa	84,900	217,400	143,300	289,300
Vesterbottnens	11,600	36,000	24,000	35,600
”	10,300	23,100	15,400	27,800
”	300	5,800	3,800	7,400
”	500	2,100	1,400	2,000
Summa	22,700	67,000	44,600	72,800
Jemtlands	25,400	64,600	32,000	71,000
”	1,000	6,900	4,600	6,900
Summa	26,400	71,500	36,600	77,900

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Elfsborgs	5,500	37,200	24,800	39,100
"	4,200	13,300	8,900	16,000
"	5,700	22,000	14,700	21,700
"	3,000	13,200	8,800	13,300
Summa	18,400	85,700	57,200	90,100
Kristianstads	5,100	18,000	12,000	18,200
1897.				
Norrbottns	10,000	20,600	13,700	24,900
"	11,900	20,800	13,800	31,700
"	12,500	27,200	18,100	44,500
"	11,400	26,200	17,500	53,200
"	9,500	29,400	19,600	31,900
"	400	1,400	900	1,400
"	1,200	4,300	2,900	4,500
Summa	56,900	129,900	86,500	202,100
Vesterbottens	6,500	13,800	9,200	18,500
"	9,700	34,500	23,000	35,600
"	17,500	44,300	29,500	73,100
"	8,000	23,100	15,400	28,100
Summa	41,700	115,700	77,100	155,300
Jemtlands	1,400	5,700	3,800	5,700
"	400	2,800	1,800	2,900
"	8,400	19,700	13,100	34,000
"	7,400	24,000	16,000	26,600
Summa	17,600	52,300	34,700	69,200
Elfsborgs	5,800	22,100	14,700	26,600
"	4,100	29,400	19,600	30,600
"	3,200	12,500	8,300	12,500
"	5,300	16,900	11,300	17,000
Summa	18,400	80,900	53,900	86,700

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
Kristanstads	300	3,500	2,300	3,500
”	6,800	27,000	18,000	27,000
Summa	7,100	30,500	20,300	30,500
<i>1898.</i>				
Norrbottnens	3,300	12,800	8,500	17,700
Vesterbottnens	15,000	28,500	19,000	31,300
”	9,000	27,400	18,300	27,600
”	300	5,000	3,300	5,000
Summa	24,300	60,900	40,600	63,900
Jemtlands	4,600	33,600	22,400	48,200
”	20,700	68,000	45,300	102,800
”	21,000	89,700	59,800	150,100
Summa	46,300	191,300	127,500	301,100
Vesternorrlands	3,800	9,700	6,400	12,900
Elfsborgs	4,000	18,600	12,400	20,400
”	2,900	11,100	7,400	17,900
”	500	3,400	2,300	3,400
Summa	7,400	33,100	22,100	41,700
Kristianstads	5,000	14,500	9,600	14,500
<i>1899.</i>				
Norrbottnens	10,900	22,800	15,200	30,500
Vesterbottnens	17,800	65,400	43,600	73,400
Vesternorrlands	4,100	9,000	6,000	16,700

Län	Meter	Beräknad kostnad kronor	Statsanslag kronor	Verklig kostnad kronor
<i>1900.</i>				
Jemtlands	8,500	29,700	19,800	36,900
Vesternorrlands	600	3,900	2,600	4,400
Elfsborgs	1,600	12,400	8,300	15,900